

Bryssel 20.10.2015
COM(2015) 516 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**Vuosikertomus komission vientiluottoalalla käymistä asetuksen (EU) N:o 1233/2011
mukaisista neuvotteluista**

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Vuosikertomus komission vientiluottoalalla käymistä asetuksen (EU) N:o 1233/2011 mukaisista neuvotteluista

1. Johdanto:

Tiettyjen suuntaviivojen soveltamisesta julkisesti tuettuihin vientiluottoihin ja neuvoston päätösten 2001/76/EY ja 2001/77/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1233/2011¹ liitteessä I säädetään, että Euroopan komissio ”esittää toimivaltansa mukaisesti Euroopan parlamentille vuotuisen kertomuksen erilaisilla kansainvälisillä yhteistyöfoorumeilla käydyistä neuvotteluista, joissa komissiolla on neuvotteluvaltuudet, julkisesti tuettuja vientiluottoja koskevien yleisten normien aikaansaamiseksi”.

Tämä kertomus koskee maaliskuun 2014 ja kesäkuun 2015 välistä aikaa.

2. Vientiluottojen merkittävin kehitys raportointijaksolla

Valtaosa komission tämän alan neuvotteluista käydään edelleen Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) vientiluottokomiteoissa. Tämän kirjoittamishetkellä OECD on ainoa kansainvälinen elin, joka on laatinut vientiluottoja koskevia yksityiskohtaisia teknisiä sääntöjä. Euroopan komission velvollisuuksiin kuuluu kauppaneuvottelujen käyminen, minkä vuoksi se edustaa EU:ta kaikissa neuvotteluissa, joita käydään **julkisesti tuettuja vientiluottoja koskevasta OECD:n järjestelystä**² ja sen **alakohtaisista sopimuksista** (jotka koskevat tiettyjen teollisuuden alojen erityisiä rahoitussääntöjä). Nämä alakohtaiset sopimukset ovat seuraavat:

- alakohtainen sopimus alusten vientiluotoista
- alakohtainen sopimus ydinvoimalaitosten vientiluotoista
- alakohtainen sopimus siviili-ilma-alusten vientiluotoista
- alakohtainen sopimus uusiutuvia energianlähteitä, ilmastonmuutoksen torjumista ja vesihankkeita koskevista vientiluotoista
- alakohtainen sopimus rautatieinfrastruktuurin vientiluotoista.

Järjestely sisältää myös erillisiä sääntöjä tietyille liiketoimien luokille (kuten hankerahoitusta koskeva erityinen liite). Jotta voidaan varmistaa tietynasteinen täydentävyys vientiluottojen ja kaupan liittyvien avustusten välillä, järjestelyssä vahvistetaan myös sidottua avustusta koskevia sääntöjä.

¹ EUVL L 326, 8.12.2011, s. 45.

² ”Järjestely” on EU:n, Yhdysvaltojen, Kanadan, Japanin, Korean, Norjan, Sveitsin, Uuden-Seelannin ja Australian välinen herrasmiessopimus, joka tuli voimaan 1978 ja jonka pää tavoitteena on varmistaa tasavertaiset toimintamahdollisuudet järjestelyn osapuolten vientiluotto-ohjelmille. Järjestely ja siihen myöhemmin tehdyt muutokset on säännöllisesti sisällytetty EU:n lainsäädäntöön.

OECD:n järjestelyn peruseräteenä oli luoda epävirallinen foorumi, jossa merkittävimmät vientiluottojen tarjoajat sopivat säännöistä, joilla ne varmistavat tasavertaiset toimintamahdollisuudet ohjelmiansa välillä sekä vientiluottojaan koskevan asianmukaisen tietojenvaihdon ja avoimuuden. Järjestely on osoittautunut hyödylliseksi vuosien mittaan. Tällä kansainvälisellä kaupan alalla mahdollisesti syntyvien riitojen ratkaisua varten ei ole ollut syytä ottaa käyttöön muuta järempää välinettä (kuten WTO:n riitojenratkaisumekanismi).

Vaikka OECD:n järjestelyä voidaan pitää menestystarinana, tärkeä osa tästä menestyksestä johtuu luonnollisesti siitä, että sen osallistujat edustivat pitkän ajan kaikkia vientiluottoalan toimijoita. Tilanne on kuitenkin muuttunut huomattavasti viime vuosina. Vientiluottoalalle on ilmaantunut useita uusia toimijoita, joista tärkeimmät ovat Kiina, Brasilia, Intia, Venäjän federaatio ja Etelä-Afrikka. Useat näistä uusista toimijoista ovat olleet erittäin haluttomia liittymään OECD:n järjestelyyn³.

OECD on edellä mainituille yhdeksälle osapuolelleen edelleen niiden tärkein vientiluottoja koskevien sääntöjen laatimisen ja valvonnan foorumi. Koska OECD:n järjestely on useiden vuosikymmenien ajan ollut ainoa kansainvälisiä vientiluottoja koskevien yksityiskohtaisten teknisten sääntöjen lähde, OECD:lle on kertynyt huomattava määrä tämän alan erityistä institutionaalista taitotietoa.

Koska kuitenkin uusien OECD:n järjestelyyn kuulumattomien vientiluottojen tarjoajien merkitys on kasvanut, niiden saamisesta mukaan uusien kansainvälisiä vientiluottoja koskevien sääntöjen piiriin on itsessään tullut erittäin tärkeä tavoite. **Kansainvälinen vientiluottotyöryhmä (IWG)**⁴ oli raportointijaksollakin tärkein foorumi, jolla käytiin keskusteluja OECD:n järjestelyyn kuulumattomien vientiluottojen tarjoajien kanssa. Vaikka IWG-prosessi on vielä alkutekijöissään, siitä on tosiasiallisesti kehittynyt toinen sellainen foorumi, jolla komissio edustaa EU:ta vientiluottoihin liittyvissä kansainvälisissä keskusteluissa (ks. yksityiskohdat 3 jaksossa).

Myös OECD:n toiminnot jatkuivat raportointijaksolla (ks. 4 jakso).

3. Kansainvälinen vientiluottotyöryhmä

IWG järjesti raportointijaksolla **seuraavat viralliset kokoukset**: 5. virallinen kokous Washingtonissa toukokuussa 2014, 6. virallinen kokous Pekingissä syyskuussa 2014, 7. virallinen kokous Brysselissä helmikuussa 2015 ja 8. virallinen kokous Brasiliassa toukokuussa 2015.

Kokousten säännöllisyys osoittaa, että IWG on vakiinnuttanut asemansa säännöllisenä prosessina. Tämä ei ollut välttämättä selvää silloin, kun aloite käynnistettiin kaksi vuotta

³ Tämä koskee erityisesti Kiinaa ja Intiaa. Esim. Brasilia on osapuoli vain siviili-ilma-alusten vientiluottoja koskevassa alakohtaisessa sopimuksessa, mutta se ei ole kiinnostunut liittymään yleiseen järjestelyyn.

⁴ IWG perustettiin presidentti Obaman ja varapääministeri Xi-Jinpingin kahdenvälisestä aloitteesta vuonna 2012. Siinä on 18 jäsentä. Ne ovat kaikki OECD:n järjestelyn yhdeksän osapuolta (EU, Yhdysvallat, Kanada, Japani, Korea, Norja, Sveitsi, Australia ja Uusi-Seelanti) sekä Kiina, Brasilia, Intia, Venäjän federaatio, Etelä-Afrikka, Indonesia, Malesia, Turkki ja Israel. IWG:n pitkän aikavälin tavoitteena on sopia uusista vientiluottoja koskevista monenvälisistä säännöistä. Siihen on perustettu ohjausryhmä, johon kuuluvat Yhdysvallat, Kiina, EU ja Brasilia. Ne järjestävät IWG-kokoukset ja toimivat niiden puheenjohtajana vuorotellen.

sitten. Ryhmän **organisaatiorakenne** on edelleen **kehittämätön** (ei pysyvää puheenjohtajaa, toimitilaa eikä sihteeristöä), mutta tämä ei ole toistaiseksi aiheuttanut suurempia ongelmia. Tässä yhteydessä on lisäksi otettu huomioon sellaisten IWG:n jäsenten erityistarpeet, joilla ei ole tai on vain vähän kokemusta vastaavilla foorumeilla. Ajan mittaan keskustelut tulevat muuttumaan IWG:ssä teknisemmiksi ja monimutkaisimmiksi, minkä vuoksi ryhmän toimielinrakennetta on varmasti syytä tarkastella myöhemmin.

Kuten Brasiliassa pidetyn 4. virallisen kokouksen jälkeen laaditussa edellisessä raportissa todettiin, osallistujat katsoivat yleisesti, että prosessin ensimmäisenä vuotena sovellettu lähestymistapa (yksittäisten IWG-osapuolten vientiluottojärjestelmien ja -käytäntöjen vertaaminen) on saatettu päätökseen. Sen vuoksi **Washingtonissa 20.–22. toukokuuta 2014 pidetyssä 5. virallisessa IWG-kokouksessa** ryhmä siirtyi uuteen työvaiheeseen, jolle on ominaista niitä kahta teollisuuden alaa⁵ koskevat tekstipohjaiset keskustelut, joita IWG oli sopinut analysoivansa yksityiskohtaisesti ennen siirtymistä todellisiin neuvotteluihin siitä, millaisia tulevien laaja-alaisen (eli vientiluottoihin yleisesti sovellettavien) vientiluottosääntöjen olisi oltava. Tällä IWG:n työtapojen muuttamisella on ollut erittäin myönteinen ja piristävä vaikutus koko prosessiin, mikä voitiin havaita jo Washingtonin kokouksessa. Kiinan valtuuskunta on tukenut tätä uutta lähestymistapaa alusta alkaen, vaikka se teki selväksi, että sitä oli ohjeistettu jättämään tietyt tärkeät aiheet (preemiot, korkokannat ja avoimuuteen liittyvät kysymykset) pois keskusteluista siihen saakka, kun IWG on siirtynyt laaja-alaisia keskusteluja koskevaan vaiheeseen.

Tästä huolimatta seuraavat kokoukset olivat rakentavia: Kiina isännöi **6. virallisen kokouksen Pekingissä 25. ja 26. syyskuuta 2014**. Vaikka keskusteluissa ei virallisesti käsitelty preemioita, korkokantoja eikä avoimuuteen liittyviä kysymyksiä, IWG-valtuuskunnat kävivät melko onnistuneita keskusteluja muista teknisistä asioista (esim. enimmäiskuoletusajat, julkisen tuen enimmäismäärät, paikalliskustannukset, luoton alkamisajankohta, takaisinmaksujärjestelmät ja vientiluottojen voimassaoloaika). On muistutettava, että kiinalaisten vientiluottojen tarjoajien tapa myöntää paljon pidemmät takaisinmaksuajat kuin OECD:n järjestelyjen osapuolet on usein herättänyt huolta eurooppalaisten viejien keskuudessa. Sen vuoksi on erittäin myönteistä, että tätä aihetta koskevat vakavat keskustelut on jo aloitettu IWG:ssä.

Euroopan unioni isännöi **7. virallisen IWG-kokouksen Brysselissä 3.–5. helmikuuta 2015**. Tätä kokousta isännöidessään EU ei pelkästään jatkanut laivanrakennus- ja lääkintälaittealaa koskevia tekstipohjaisia keskusteluja, vaan se pyysi myös OECD:n asiantuntijoita pitämään teknisiä esityksiä siitä, miten preemioiden tason määrittäminen sekä korkokantojen ja yksityisten vientiluottojen ilmoittaminen järjestettäisiin parhaiten OECD:n järjestelyssä. Tämän tarkoituksena oli antaa ryhmälle mahdollisuus käsitellä aiheita, joista eräät valtuuskunnat eivät vielä voi keskustella virallisesti. Lisäksi WTO:n ja OECD:n asiantuntijat pitivät esitelmiä OECD:n järjestelyn sekä tukia ja tasoitustulleja koskevan WTO-sopimuksen oikeudellisesta suhteesta. Muut valtuuskunnat suhtautuivat yleisesti ottaen myönteisesti tällaiseen lähestymistapaan, sillä se antoi niille myös mahdollisuuden käyttää käytäntövaltaisella tavalla hyödyksi OECD:n pitkää kokemusta vientiluotoista. EU järjesti myös erityisen teknisen istunnon, joka koski tulevien laivanrakennusalan vientiluottosääntöjen mahdollista kattavuutta.

⁵ Laivanvalmistus ja lääkintälaitteet.

Brasilian pääkaupungissaan **Brasiliassa 19.–21. toukokuuta 2015** järjestämässä **8. virallisessa IWG-kokouksessa** saavutettiin **merkittävä läpimurto**: IWG:n osapuolet sopivat, että alakohtaiset keskustelut olivat edenneet riittävän pitkälle, jotta varsinaiset neuvottelut vientiluottoja koskevista yleisistä laaja-alaisista säännöistä voitaisiin aloittaa. Tämä tärkeä päätös tarkoittaa siirtymistä uuteen vaiheeseen Yhdysvaltojen ja EU:n pitkäaikaisen toiveen mukaisesti. Se on selkeä ja tervetullut osoitus siitä, että ryhmä on saavuttanut konkreettista edistystä. Tämä uusi IWG-vaihe synnyttää kuitenkin myös uusia haasteita. Ryhmässä käytävistä neuvotteluista tulee entistä teknisempiä ja monimutkaisempia, koska preemiotason määrittämisen ja korkokantojen kaltaiset vaativat alat otetaan nyt kokonaisuudessaan mukaan asialistalle. Lisäksi ryhmän toimielinrakennetta on syytä lujittaa, sillä varsinkin pysyvän puheenjohtajan nimittäminen olisi merkittävä parannus.

Lokakuussa 2015 Yhdysvallat isännöi **9. IWG-kokouksen**, jossa on tarkoitus siirtyä varsinaisesti laaja-alaisia keskusteluja koskevaan uuteen vaiheeseen. EU antaa tässä täyden tukensa Yhdysvalloille.

Vaikka IWG:llä oli hankala alku, prosessi on vakautunut ja etenee nyt oikeaan suuntaan. Seuraavassa vaiheessa tarvitaan luonnollisestikin lisäponnisteluja, mutta tällä hetkellä näyttää täysin perustellulta lujittaa IWG:n asemaa tärkeänä keskustelufoorumina, jotta tärkeimmät OECD:n järjestelyyn kuulumattomat vientiluottojen tarjoajat voidaan tavoittaa.

4. Kehitys OECD:ssä raportointijaksolla

OECD:n vientiluottokomiteoiden ehdottomasti monimutkaisimmat ja kiistanalaisimmat neuvottelut koskivat raportointijaksolla **vientiluottoja ja fossiilisia polttoaineita** varsinkin **hiilivoimalaitosten rahoituksen** osalta. OECD:n neuvosto toteaa ilmastomuutosta koskevassa vuoden 2014 ministeritason julkilausumassa (6.–7. toukokuuta 2014), että tulevaisuudessa voitaisiin lisäksi keskustella siitä, kuinka vientiluotoilla voidaan tukea yhteiseen ilmastomuutoshaasteeseen vastaamista. OECD:ssä on käyty viime vuosina tiukkoja keskusteluja tästä aiheesta, joka asetettiin vientiluottoja ja ilmastomuutosta koskevista puheenjohtajan puitteissa vuosien 2014 ja 2015 vientiluottokokousten ensisijaiseksi tavoitteeksi. Koska Euroopan unionin olisi pyrittävä varmistamaan, että sen vientiluottopolitiikka edistää myös sen ilmastopoliittisten tavoitteiden saavuttamista, Euroopan komissio tukee varauksetta asiaankuuluvia OECD:n ponnisteluja. OECD antoi huhtikuussa 2015 tarkistetun puheenjohtajan ehdotuksen, jolla on jatkossa merkittävä asema OECD:ssä käytävissä neuvotteluissa. Komissio valmistelee parhaillaan neuvostolle annettavaa ehdotusta EU:n kannan vahvistamiseksi puheenjohtajan ehdotuksesta. Olisi erittäin suotavaa, että OECD voi saada nämä neuvottelut päätökseen ennen ilmastomuutosta koskevaa Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen osapuolten 21. konferenssia (Pariisi, 30.11–12.12.2015).

Mitä tulee toiseen ilmastomuutokseen liittyvään aiheeseen, OECD:n järjestelyn osapuolet pääsivät työryhmätasolla alustavaan yhteisymmärrykseen **vientiluottoja ja älykkäitä energiaverkkoja** koskevista säännöistä kesäkuussa 2015. EU:ssa tämän sopimuksen hyväksyminen edellyttää 218 artiklan 9 kohdan mukaisen neuvoston päätöksen antamista.

Muiden OECD:n toimintojen osalta muistutetaan, että OECD:n järjestelyn osapuolet pääsivät marraskuussa 2013 sopuun **rautatieinfrastruktuurin vientiluottoja koskevasta**

alakohtaisesta sopimuksesta (RSU). Vaikka tämä oli ollut tärkeä tavoite EU:lle, sellaisten muiden osapuolten, joilla on vain vähän kaupallisia intressejä kyseisellä alalla, hyväksynnän saaminen sopimukselle on vaatinut useita merkittäviä myönnytyksiä. Koska neuvotteluympäristö kehittyi myönteisesti vuonna 2014, OECD:n järjestelyn osapuolten oli mahdollista tarkastella RSU:n tekstiä uudelleen ja sopia eräiden **rajoittavien määräysten huomattavasta keventämisestä.**

Vuoden **2011 ilma-alusten vientiluottoja koskevan alakohtaisen sopimuksen** (ASU 2011) täytäntöönpano jatkui raportointijaksolla. ASU 2011:n onnistumisesta on merkki se, että sen täytäntöönpanosta on kulunut neljä vuotta, eikä yhtään merkittävää argumenttia perusteellisen tarkistamisen puolesta ole esitetty (tämä olisi ollut mahdollista vuonna 2015), minkä vuoksi OECD:n järjestelyn osapuolet sopivat lykkäävänsä asian käsittelyn vuoteen 2019.

Raportointijaksolla on tehty teknistä lisätyötä myös **OECD:n järjestelyn korkokantamääräysten ja korkean tulotason OECD-maiden preemiojärjestelmän uudelleentarkastelun** osalta, mutta työtä ei ole vielä saatu päätökseen.

Komissio pitää Euroopan parlamentin ajan tasalla asian kehityksestä.